Kiemelt fogalmak a nyílt tudományhoz kapcsolódóan

REPOZITÓRIUM	**repository**
Olyan elektronikus archívum, dokumentumszerver, amely egy intézmény vagy egy tudományterület szellemi termékeinek (teljes szövegeinek) digitális másolatait gyűjti, őrzi és terjeszti. Gyakran az intézményi könyvtárak működtetik. Magyar közös keresőjük: Repozitóriumi közös kereső: https://oaikereso.sztaki.hu/	

Szövegváltozatok publikálás előtti közzététele terjed a gyorsabb közlés és a nyílt hozzáférés miatt. (A végleges, megjelent változat nyílt hozzáférését a kiadók nem mindig engedik).	
BEADOTT KÉZIRAT	**preprint**
A közlemény elbírálás/lektorálás előtti változata.	
MEGJELENÉS ELŐTTI	**early access / in press / online first**
A közlemény elbírálás utáni, de még megjelenés előtti, tördeletlen változata.	

DOI (Digitális objektum-azonosító)	**Digital Object Identifier**
Szabványon alapuló online anyagok egyedi azonosítója. Segíti a dokumentum nyomon követését. Tartós linket biztosítanak egy központi adatbázison keresztül. Egy egyedi szám, amely egy előtagból és egy perjellel elválasztott utótagból áll. Link lesz, ha elétesszük: https://doi.org/	

NYÍLT HOZZÁFÉRÉS	**OA - open access**
Ingyenesen elérhető, online, digitális információ. Több típusa van. Zöld (kézirat), arany (a szerző kifizette, hogy ingyenes legyen), platina/gyémánt (a kiadó ingyenesen teszi közzé), hibrid (a lapban többféle OA típus is lehet).	

PARAZITA / PREDÁTOR /RAGADOZÓ **FOLYÓIRAT**	**predatory journal**
Tudományos háttér nélkül működtetett folyóirat. Szakmai lektorálást nem végeznek. Célja az anyagi haszonszerzés. A „norvég lista“ sorolja a már beazonosítottakat.	

OJS	**Open Journal Systems**
Nyílt forráskódú, ingyenesen telepíthető és használható, a folyóiratok nyílt hozzáférésű megjelentetését támogató folyóiratmenedzsment-rendszer. Számos hazai folyóirat is ezt használja, mint a most induló CELISR (Central European Library and Information Science Review = Közép-európai Könyvtár- és Információtudományi Szemle).	

KERESŐ-AGGREGÁTOR, METAKERESŐ
Több adatbázisban egyszerre kereső keresőmotor/felület.

Összeállította: Dömsödy Andrea, 2024.03.27.
A Nyílt és közösségi tudomány - Hol és hogyan kezdjük a könyvtári felkészítést? A Könyvtárostanárok Egyesülete, az MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekció és az MTA KIK közös szakmai napja